

חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989*

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה -

הגדרות

"גז" - גז טבעי או גז פחמימני מעובה;

"גז טבעי" - תערובת של גזים פחמימניים נדיפים בתכולה עיקרית של גז מתאן (CH_4) ותכולה מזערית של גז אתאן פרופן, חנקן ואחרים המתהווים בתהליך רקבון של חומר אורגני;

"גז פחמימני מעובה" - תערובת המורכבת בעיקרה מפרופן, פרופילן, בוטן ובוטילן והאיזומרים שלהם והנמצאת במצב נוזלי או גז;

"מיתקן גז" - מיתקן, מכשיר, רכב מסחרי כמשמעותו בפקודת התעבורה¹, או אבזר, המשמש להחסנה, ההולכה, להובלה, למדידה, לשקילה, להפצה, לצריכה, לצבירה, או לשריפת גזי שריפה של גז ולפליטתם, לרבות מבנים, מכלים, צינורות ואבזרים קבועים או מיטלטלים המשמשים במיתקן;

"מיתקן גז לצריכה עצמית" - מיתקן גז המשמש לצריכה עצמית המפורט בתוספת;

"עבודת גז" - התקנה, בדיקה, שינוי, תיקון או פירוק של מיתקן גז, מילוי, הולכה או הובלה של גז, לרבות השגחה על ביצוע עבודה כאמור;

"ספק גז" - אדם שעסקו ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז;

"השר" - שר האנרגיה והתשתית.

פרק ב': בטיחות הטיפול בגז ובמיתקני גז

2. השר רשאי להסדיר בצו את בטיחות הייצור, המילוי, החסנה, ההולכה, ההובלה או השיווק של גז או של מיתקן גז וכן את הצריכה של גז, ובלבד שאינה צריכה לשימוש ביתי; כן רשאי השר להסדיר בצו את בטיחות הביצוע של עבודת גז; צו כאמור יכול להיות כללי או לסוגים של גז או של מיתקני גז או של עבודות גז או לגז מסויים או למיתקן גז מסויים או לעבודת גז מסויים.

צו בטיחות

3. השר ימנה אדם שהוא לדעתו בעל ידע וכישורים מתאימים להיות מנהל עניני בטיחות הגז (להלן - המנהל); הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

מינוי מנהל

4. (א) לא יתקין אדם מיתקן גז שאינו מיתקן גז לצריכה עצמית ולא יעשה בו שינוי יסודי אלא על פי היתר בכתב מאת המנהל ובהתאם לתנאי ההיתר.

התקנת מיתקן

12

(ב) המנהל יתן היתר לפי סעיף קטן (א) אם שוכנע שתכנית ההתקנה או השינוי יש בהם כדי להבטיח שהשימוש במיתקן יהיה באופן שאין בו סיכון לאדם או לרכוש וכי נתקיימו תנאי הבטיחות לפי כל חיקוק.

(ג) הותקן מיתקן גז כאמור בסעיף קטן (א) ללא היתר או שלא לפי התנאים שבהיתר, רשאי המנהל לתת הוראה למחזיק במיתקן הגז לרוקן את המיתקן מגז, ללא דיחוי, ולאסור את

* נתקבל בכנסת ביום כ"ה באלול התשמ"ט (25 בספטמבר 1989): הצעת החוק ודברי הסבר פורסמה בהצעות חוק 1940, מיום י"ד בתמוז התשמ"ט (17 ביולי 1989). עמ' 110.
1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

השימוש בו לצרכי גז: נתן המנהל הוראה כאמור, תיעשה הרקת הגז מהמיתקן על-ידי מי שהוא בעל רשיון לעסוק בעבודת גז מאותו סוג.

5. המנהל רשאי, אם ראה שטעמי בטיחות של אדם או רכוש מחייבים זאת, להורות על הפסקת השימוש במיתקן הגז ולתת הוראה לרוקן את המיתקן מגז ללא דיחוי; כן רשאי המנהל להתנות את המשך השימוש במיתקן בקיום תנאים שיקבע.
6. הוראה לפי סעיף 5 תעמוד בתקפה כל עוד לא שינה או ביטל אותה המנהל או כל עוד לא שונתה בערר לפי סעיף 19 או בערעור לפי סעיף 21.
7. בעל או מחזיק של מיתקן גז שקיבל היתר לפי סעיף 4 יחזיק את המיתקן ויפעילו באופן תקין ובטוח.
8. (א) המנהל רשאי להורות לבעל או למחזיק של מיתקן גז כאמור בסעיף 4 להכין תכנית בטיחות של המיתקן לפי הנחיות ותוך המועד שיקבע; הוראה כאמור יכולה להיות לגבי סוג של מיתקני גז או לגבי מיתקן גז מסויים.
- (ב) המנהל יסמור העתק מתכנית בטיחות, שהוכנה לפי סעיף קטן (א) לגבי מיתקן גז המשמש להחסנת גז, למפקח עבודה אזרחי שנתמנה לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954², שבאזור פעולתו נמצא המיתקן האמור.

פרק ג': רישוי

9. לא יהיה אדם ספק גז ולא יעסוק בעבודת גז מסוג שקבע השר בתקנות, אלא אם כן הוא בעל רשיון שניתן לו לפי חוק זה.
10. (א) המבקש להיות ספק גז יגיש בקשה למנהל לקבל רשיון ויכלול בה פרטים ומסמכים כפי שקבע השר בתקנות.
- (ב) המנהל רשאי לדרוש מן המבקש פרטים או מסמכים נוספים אם נראה לו כי הדבר דרוש, בנסיבות הענין, לצורך החלטה בבקשה.
11. המבקש לעסוק בעבודת גז מסוג שקבע השר בתקנות יגיש בקשה למנהל, בטופס שקבע השר בתקנות, לקבל רשיון לאותו סוג של עבודת גז.
12. המנהל רשאי לתת למבקש רשיון ספק גז אם נתקיימו בו תנאים אלה:
- (1) ביחיד - הוא תושב ישראל ומלאו לו 21 שנים;
- (2) בתאגיד - הוא נרשם על פי דין בישראל.
13. (א) סבר המנהל כי יש להיעתר לבקשה כאמור בסעיפים 10 או 11, יתן למבקש רשיון ספק גז לעסק מן הסוג שיצויין בו או לעבודת גז מן הסוג שיצויין בו, הכל לפי הענין, והוא רשאי להתנות תנאים ברשיון.
- (ב) סבר המנהל כי אין להיעתר לבקשה, יודיע למבקש את נימוקיו ויתן לו הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו, לפני מתן החלטתו.

² ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

(ג) לא נתן המנהל החלטה בבקשה תוך ששים ימים מיום שהוגשה ייחשב הדבר כהיענות לה, ואולם השר רשאי, בהודעה למבקש ומטעמים מיוחדים שירשום, להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שיקבע: הזמן מיום מתן הודעה לפי סעיף קטן (ב) עד יום השמעת הטענות לא יבוא במנין תקופה לפי סעיף זה.

14. מי שקיבל רשיון ספק גז יחולו לגביו תנאים אלה:

קיום תנאים
כדי בעל
רשיון ספק גז

(1) לכל עוסק מטעמו בעבודת גז, ואם הוא יחיד – גם לו עצמו, רשיון מתאים לעיסוק בעבודת גז;

(2) הוא עומד בדרישות הבטיחות לענין מיתקני הגז שבבעלותו או בשימוש, כפי שקבע השר בצו ולפי כל חיקוק;

(3) הוא מקיים את ההוראות בדבר ביטוח חבותו על נזקים, כפי שקבע השר בצו.

15. (א) המנהל רשאי לתת רשיון למבקש לעסוק בעבודת גז אם נתקיימו לגביו תנאים אלה:

תנאים למתן
רשיון לעיסוק
בעבודת גז

(1) מלאו לו שמונה עשרה שנים;

(2) הוא לא הורשע בעבירה שיש בה, בנסיבות הענין, כדי לפסול אותו מעיסוק בעבודת גז;

(3) הוא ממלא אחר תנאי כשירות, מומחיות וידע מקצועי שקבע השר בתקנות, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה;

(4) הוא עמד בבחינות מקצועיות בנושאים ולפי סדרים שקבע השר בתקנות, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה.

(ב) בכבאו להחליט בדבר מתן רשיון לפי סעיף זה, יביא המנהל בחשבון שיקולים הנוגעים לשלום הציבור ובטחונו, לאחר שקיבל חוות דעת ממשטרת ישראל או מגורמים מוסמכים אחרים, לפי הענין.

16. (א) תקפו של רשיון לפי סעיפים 10 או 11 הוא לשלוש שנים.

תקפו של רשיון

(ב) המנהל רשאי, מטעמים שיפרט בהחלטתו, לתת רשיון לתקופה קצרה מזו האמורה בסעיף קטן (א) ובלבד שלפני מתן החלטתו נתן למבקש הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

17. (א) המנהל רשאי לבטל רשיון או לסרב לחדשו, אם נתקיים בבעל הרשיון אחד מאלה:

ביטול רשיון

(1) הוא חדל לעסוק בעיסוק נושא הרשיון;

(2) הרשיון ניתן לו על יסוד מידע כוזב או מטעה;

(3) הוא הורשע בעבירה שהיה בה, בנסיבות הענין, כדי לפסול אותו מלקבל רשיון;

(4) הוא הפר תנאי מהותי מתנאי הרשיון;

(5) הוא הפר בענין מהותי, הוראה שנקבעה לפי חוק זה או הוראה לפי כל חיקוק הנוגע לבטיחות;

(6) הוא הוכרז פסול דין;

(7) הוא הוכרז פושט רגל, ואם הוא תאגיד – ניתן צו לפירוקו או למינוי כונס נכסים עליו או שהוא החליט על פירוק מרצון.

(ב) לא יבטל המנהל רשיון ולא יסרב לחדשו אלא לאחר שנתן לבעל הרשיון הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

(ג) אם תלויים ועומדים נגד בעל רשיון הליכים בשל עבירה לפי חוק זה או לפי כל חיקוק אחר, שיש בה, בנסיבות הענין, כדי לפסול אותו מן העיסוק נושא הרשיון, רשאי המנהל להתלות את הרשיון עד לסיום ההליכים, ובלבד שנתן לבעל הרשיון הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

תעודת הסמכה

18. השר רשאי לקבוע בתקנות סוגים של עבודות גז מאלה שאינן טעונות רשיון לפי סעיף 11, שרשאי לעסוק בהם מי שקיבל תעודת הסמכה לעיסוק בעבודת גז כאמור מאת ספק גז: בתקנות כאמור רשאי השר להתנות מתן תעודת הסמכה בהכשרת העוסקים כפי שיקבע.

ערר

19. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטת המנהל שלא להיעתר לבקשה לקבל רשיון או לתת לתקופה קצרה מזו שנקבעה בסעיף 16(א), או מתנאי שקבע ברשיון, או מהחלטתו לבטל רשיון או לסרב לחדשו, או מתנאי שהתנה לפי סעיפים 4(א) או 5, רשאי, תוך 14 ימים מיום שהחלטה נמסרה לו בכתב, לערור עליה לפני ועדת ערר.

(ב) ועדת הערר רשאית לאשר את החלטת המנהל, לשנותה או לבטלה.

(ג) ועדת הערר תתן את החלטתה המנומקת תוך שלושים ימים מיום שהוגש הערר, זולת אם האריכה את המועד האמור מטעמים שנרשמו.

ועדת ערר

20. (א) שר המשפטים ימנה ועדת ערר בהרכב זה:

(1) אדם הכשיר להיות שופט של בית משפט שלום, והוא יהיה היושב ראש;

(2) שני נציגי ציבור בעלי ידע מקצועי מתאים שהמליץ עליהם השר.

(ב) לועדת הערר יהיו הסמכויות הנתונות לועדת חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועודת חקירה, התשכ"ט-1968³, למעט סעיפים 9(א)(4) ו-11(ה), ואולם לא יוטל עונש מאסר בכפייה על התייצבות של אדם שלא ציית להזמנה לפי סעיף 9(א)(1) לאותו חוק.

(ג) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות סדרי דין לענין ערר: בהעדר תקנות כאמור או בהעדר הוראה בתקנות לענין פלוני, תפעל ועדת הערר כפי שייראה לה צודק ומועיל.

(ד) ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות הנהוגים בבתי המשפט, אך פרק ג' לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁴, יחול על דיוניה.

ערעור

21. (א) על החלטת ועדת הערר רשאים המבקש או בעל הרשיון, לפי הענין, והמנהל, לערער לפני בית משפט מחוזי, בענין שבמשפט, תוך שלושים ימים מיום שנמסרה להם ההחלטה.

(ב) בית המשפט המחוזי ידון בערעור בדרך יחיד: פסק דינו יהיה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך.

פרק ד': חקירות ועונשין

סמכויות חקירה

22. (א) כדי להבטיח ביצוע ההוראות לפי חוק זה או אם התעורר חשד לעבירה על הוראה לפיו, רשאי מי שהשר הסמיך לכך בכתב, לדרוש מכל אדם כל ידיעה ומסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוע ההוראות לפי חוק זה או כדי להוכיח את ביצוע העבירה.

(ב) מי שהוסמך לפי סעיף קטן (א) יחזיר מסמך שנמסר לו למי שממנו נלקח לא יאוחר מתום ששה חודשים מיום שניתן לו המסמך, אלא אם כן הוגש כתב אישום במשפט שבו המסמך

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28; התשמ"ה, עמ' 22.
⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

עשוי לשמש ראיה; שופט של בית משפט שלום רשאי, לבקשת המנהל או בא-כוח היועץ המשפטי לממשלה ולאחר שניתנה למי שממנו נלקח המסמך הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו, להאריך תקופה זו בתנאים שיקבע.

ביקורת ותפיסה

23. (א) מי שהשר הסמיך לכך בכתב רשאי, אם הוא משוכנע שהדבר דרוש כדי להבטיח את ביצוע ההוראות לפי חוק זה או למנוע עבירה עליהן, להיכנס בכל עת סבירה למקום שיש לו יסוד להניח שנמצא בו מיתקן גז או שנעברה בו עבירה על הוראות לפי חוק זה, כדי לבדוק את המקום ולתפוס דבר שיש לו יסוד להניח שנעברה בו עבירה לפי חוק זה או שעשוי לשמש ראיה במשפט על עבירה כאמור וכן ליטול דוגמה לשם בדיקה, ובלבד שאין להיכנס למקום המשמש למגורים בלבד אלא על פי צו מאת בית משפט מוסמך.

(ב) הוראות סעיף 22(ב) יחולו גם על דבר שנתפס לפי הוראות סעיף זה.

(ג) לענין כניסה לצרכי בדיקה למקום שנמצא בו מיתקן המוחזק בידי מערכת הבטחון, יקבע השר, בהסכמת שר הבטחון, הסדרים של דרכי הכניסה והבדיקה.

24. לא בוצעו צו או הוראה לפי חוק זה, וראה המנהל שאי ביצועם מהווה סכנה ממשית ומיידית, רשאי הוא לנקוט צעדים לכפיית קיומם או לבצעם במקום החייב בביצועם ולגבות מאותו אדם את כל ההוצאות שהוציא לשם כך; על גביית הוצאות כאמור יחולו הוראות פקודת המסים (גביה)⁵ כאילו היו מס כמשמעותו באותה פקודה.

ביצוע צווים

25. (א) העוסק בעבודת גז בלי שיש בידו רישיון בר תוקף לפי חוק זה, דינו – מאסר שנתיים או קנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.⁶

עונשין

(ב) העובר על הוראה אחרת מהוראות חוק זה, או תקנות שהותקנו מכוחו או צו או הוראה שניתנו מכוחו, דינו – מאסר שנה או פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

26. נעברה עבירה לפי סעיף 25 בידי תאגיד, ייאשם בעבירה גם כל אדם אשר בשעת ביצוע העבירה היה דירקטור, מנהל כללי, שותף, למעט שותף מוגבל, או עובד בכיר האחראי לאותו תחום, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

אחריות של תאגיד

27. נעברה עבירה לפי חוק זה בידי עובד במהלך עיסוקו של מעבידו, או בידי מורשה כשהוא פועל בתחום תפקידו, ייאשם בעבירה גם מעבידו או מרשהו אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט כל האמצעים הסבירים להבטחת שמירתו של חוק זה.

אחריותו של מעביד ומרשה

פרק ה': הוראות שונות

28. הוראות חוק זה יחולו על המדינה.

תחולה על המדינה

29. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, לרבות קביעת כללים לביצוע עבודות גז והטלת אגרות.

ביצוע ותקנות

(ב) השר רשאי בצו לשנות את התוספת, להוסיף עליה או לגרוע ממנה.

⁵ ח"א, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1399; ס"ח התשמ"א, עמ' 157.

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשמ"ח, עמ' 62, עמ' 185.

תקנות וצווים -
התייעצות, הסכמה
ואישור

30. (א) תקנות וצווים לגבי מיתקני גז המשמשים לייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז ועבודות הקשורות באלה, ייקבעו בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה, ולגבי מיתקן גז הממוקם במקום עבודה שעיקר עיסוקו אינו בענינים האמורים או לגבי עבודות גז המתבצעות בתחום מקום עבודה כאמור - בהסכמת שר העבודה והרווחה.

(ב) תקנות וצווים לענין הובלה של גז טעונים גם הסכמת שר התחבורה, ולענין מיגון או הבטחה של מיתקני גז - גם הסכמת שר המשטרה.

(ג) תקנות וצווים לפי חוק זה טעונים אישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

הוראות המנהל -
התייעצות

31. (א) הוראות מאת המנהל לגבי מיתקן גז הממוקם במקום עבודה שעיקר עיסוקו אינו ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז או לגבי עבודות גז המתבצעות במקום עבודה כאמור, יהיו בהתייעצות עם מי שהסמיך לכך שר העבודה והרווחה.

(ב) הוראות מאת המנהל לענין הובלה של גז יהיו בהתייעצות עם מי שהסמיך לכך שר התחבורה, ובענין מיגון או הבטחה של מיתקני גז - בהתייעצות עם מי שהסמיך לכך שר המשטרה.

הוראות מעבר

32. (א) בעל או מחזיק של מיתקן שערכ תחילתו של חוק זה שימש מיתקן גז, רשאי להמשיך ולהשתמש בו כמשך ששה חדשים מיום תחילתו של חוק זה (להלן - יום התחילה), ובלבד שתוך התקופה האמורה יעשה בו שינויים והתאמות לפי דרישות חוק זה והוראות המנהל.

(ב) הותקנו בתקופה האמורה תקנות וצווים לפי חוק זה לענין מיתקן גז, יעשה הבעל או מחזיק המיתקן את השינויים וההתאמות לפי הותקנות והצווים כאמור תוך ששה חדשים מיום תחילתם.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), רשאי המנהל להשתמש בסמכותו לפי סעיף 8 לגבי מיתקן כאמור בסעיף קטן (א) מיום התחילה.

(ד) מי שלפני יום התחילה היה ספק גז או עסק בעבודות גז מסוג שנקבע בתקנות לפי סעיף 11, רשאי להמשיך בעיסוקו לתקופה של ששה חדשים מיום התחילה, אף אם לא נתקיימו לגביו התנאים למתן רשיון לפי חוק זה, ובלבד שנתקיימו לגבי הוראות כל חיקוק אחר הנוגעות לעיסוקו.

(ה) המנהל רשאי להאריך את התקופה האמורה בסעיפים קטנים (א), (ב) או (ד) אם הוא סבור שיש סיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

שמירת דינים
וחובות

33. (א) חוק זה בא להוסיף על האמור בכל חיקוק אחר ולא לגרוע ממנו.
(ב) קיום חובה לפי חוק זה אין בו כדי לפטור מקיום חובה לפי כל חיקוק אחר.

תיקון חוק
ארגון הפיקוח
על העבודה

34. בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 -
(1) בסוף סעיף 78 יבוא:

"(ח) הוראות סעיף זה לא יחולו לגבי מקום עבודה שעיקר עיסוקו ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז (להלן - מפעל גז)";

(2) בסעיף 25(א), בסופו יבוא: "הוראה כאמור לגבי מפעל גז כמשמעותו בסעיף 78(ח) תינתן לאחר התייעצות עם שר האנרגיה והתשתית".

35. בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 -

(1) בסעיף 32, בסופו יבוא:

"(ג) תקנות לפי סעיף זה, שיוחדו למפעלים שעיקר עיסוקם ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז יותקנו לאחר התייעצות עם שר האנרגיה והתשתית";

(2) בסעיף 173(א), במקום הסיפה שלאחר המלה "אלא" יבוא: "שתקנות שיוחדו למקומות עבודה שעיקר עיסוקם ייצור, מילוי, החסנה, הולכה, הובלה או שיווק של גז יותקנו בהסכמת שר האנרגיה והתשתית, ותקנות בדבר השימוש בחומר הדברה בחקלאות יותקנו בהסכמת שר החקלאות ושר הכריאות".

36. תחילתו של חוק זה כיום 1 לחודש שלאחר תום ששים ימים מיום קבלתו בכנסת.

תחילה

תוספת

(סעיף 1)

מיתקן גז לצריכה עצמית

מיתקן גז המשמש לצריכה עצמית, לרבות מיתקן שאינו בבעלות המשתמש ונתקיים בו אחד מאלה:

א. קיבולו המרבי הכולל אינו עולה על 10 טונות והוא נמצא באזור מגורים;

ב. קיבולו המרבי הכולל אינו עולה על 20 טונות והוא נמצא באזור תעשייה או חקלאות.

משה שחל

שר האנרגיה והתשתית

יצחק שמיר

ראש הממשלה

חיים הרצוג

נשיא המדינה

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 337.